

**ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ**

Ο θεσμός της δικαιοσύνης στην εποχή των κρίσεων

Τα τελευταία χρόνια ο θεσμός της δικαιοσύνης βρίσκεται όλο και συχνότερα στο επίκεντρο τόσο του δημόσιου ενδιαφέροντος όσο και του επιστημονικού διαλόγου. Με αφορμή την έκδοση μιας σειράς κρίσιμων αποφάσεων, ιδίως από τα ανώτατα δικαστήρια, εγείρονται ποικίλα ερωτήματα αναφορικά με τα ακόλουθα ζητήματα: Υπάρχουν τάσεις χειραγώγησης των δικαστικών λειτουργιών είτε από την πολιτική εξουσία είτε από ιδιωτικά συμφέροντα; Σε ποιους παράγοντες οφείλονται τα επαναλαμβανόμενα φαινόμενα μεροληψίας, κοινωνικού, φυλετικού και έμφυλου χαρακτήρα, κατά την απονομή της δικαιοσύνης; Περιορίζονται οι δικαστές στον ρόλο του εφαρμοστή του δικαίου ή ενίοτε καλούνται να επηρεάσουν με τις αποφάσεις τους τον ρου των πολιτικών εξελίξεων;

Πέρα, όμως, από τα θέματα των πολιτικών επιρροών και του ιδεολογικού προσανατολισμού της δικαστικής εξουσίας, αξίζει τον κόπο να εστιάσει κανείς και στις σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η δικαιοσύνη ως θεσμός. Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, που χαρακτηρίζεται από τους διαρκείς μετασχηματισμούς του κράτους, καταγράφονται τάσεις αποδυνάμωσης των εθνικών δικαστηρίων, οι οποίες σχετίζονται αφενός με την προϊούσα ενίσχυση του ρόλου των υπερεθνικών δικαιοδοτικών οργάνων και αφετέρου με την εισαγωγή θεσμών εξωδικαστικής επίλυσης των διαφορών. Στο πλαίσιο αυτού του νέου πολιτικού και θεσμικού τοπίου τίθεται το ερώτημα αν η δικαστική εξουσία θα κατορθώσει να ανταποκριθεί στην αποστολή της τήρησης της νομιμότητας και της προστασίας των δικαιωμάτων, ιδίως των μειοψηφιών και των πλέον αδύναμων πολιτών.

Με αφορμή τους παραπάνω προβληματισμούς, η Σχολή Κοινωνικών Επιστημών ανέλαβε την πρωτοβουλία να οργανώσει έναν εξωστρεφή κύκλο σεμιναρίων, ο οποίος θα έχει ως σκοπό να προσεγγίσει με διεπιστημονικό τρόπο τις διάφορες πτυχές του ζητήματος. Στις σχετικές συζητήσεις, θα συμμετάσχουν επιστήμονες από διαφορετικά γνωστικά πεδία, τόσο από το Πανεπιστήμιο Κρήτης όσο και από άλλα ανώτατα και ερευνητικά ιδρύματα της χώρας.

Η πρώτη συνάντηση του κύκλου με τίτλο: **«Δικαιοσύνη και εγκλήματα ισχυρών: διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα»** θα διεξαχθεί τη Δευτέρα, **20 Μαρτίου 2023**, στις **19:00**. Εισηγήτριες θα είναι η **Σοφία Βιδάλη**, Καθηγήτρια Εγκληματολογίας και Αντεγκληματικής Πολιτικής στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, και η **Μαργαρίτα Γασπαρινάτου**, Επίκουρη Καθηγήτρια Εγκληματολογίας και Αντεγκληματικής Πολιτικής στο Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

Περίληψεις:

Οι δύο εισηγήσεις είναι συμπληρωματικές μεταξύ τους και εστιάζουν στα εγκλήματα των ισχυρών, τους όρους υπό τις οποίους καλείται να τα αντιμετωπίζει η Δικαιοσύνη, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, την εν τοις πράγμασι αντιμετώπισή τους και τέλος στις σχέσεις ανάμεσα στα φαινόμενα αυτά και τις συνέπειες που προκύπτουν.

Στόχος των εισηγήσεων είναι να δείξουν πως η νομιμότητα και η παρανομία τελικά συμβιώνουν και είναι συχνά λειτουργικές η μία προς την άλλη με εστίαση στην λειτουργία της Δικαιοσύνης και την αντιμετώπιση της βαριάς οργανωμένης και οικονομικής εγκληματικότητας.

Ειδικότερα, στην πρώτη εισήγηση (*Βιδάλη*) αρχικά εξηγείται συνοπτικά η θεωρία για τα εγκλήματα των ισχυρών, αναλύονται οι διαφοροποιημένες τυπικές και άτυπες προσεγγίσεις των τριών αυτών κατηγοριών εγκλημάτων και καταδεικνύεται επιλεκτικότητα και η μεροληψία της επίσημης κοινωνικής αντίδρασης απέναντι στα φαινόμενα αυτά. Στην συνέχεια, αναλύεται η θεωρητική εγκληματολογική προβληματική για το οργανωμένο έγκλημα ως κοινωνικό φαινόμενο και ως ποινική κατασκευή και παρουσιάζονται συνοπτικά οι ποικίλες κατηγορίες οργανωμένου εγκλήματος και η θεσμική τυπική αντιμετώπισή τους από το ποινικό σύστημα. Στο πλαίσιο αυτό, αναδεικνύονται οι διαστάσεις και οι «θεσμικές εμμονές» για το οργανωμένο έγκλημα στην Ελλάδα, η επιλεκτική λειτουργία του συστήματος ποινικής Δικαιοσύνης ως προς τη διαλεύκανση και αντιμετώπιση του, η κοινωνική οργάνωση των εγκληματικών οργανώσεων ή φαινομένων οργανωμένου εγκλήματος, οι πρακτικές που ακολουθούνται από τις ομάδες παρανομίας για τη διασφάλιση της δράσης τους και η σχέση τους με τη νόμιμη οικονομία, το πολιτικό σύστημα και τους θεσμούς του κράτους, όπως η Δικαιοσύνη. Υπό αυτό το πρίσμα αναδεικνύεται και το ζήτημα της διαφθοράς ως λειτουργικό αλλά και πολιτισμικό στοιχείο της δράσης των εγκληματικών οργανώσεων.

Στη δεύτερη εισήγηση (*Γασπαρινάτου*) το ενδιαφέρον στρέφεται προς το φαινόμενο της διαφθοράς και αναλύεται όχι μόνον υπό το πρίσμα του οργανωμένου εγκλήματος, αλλά και υπό το πρίσμα μιας γενικότερης πρακτικής που επιδρά σε όλο το φάσμα, τόσο του ποινικοκατασταλτικού, όσο και του πολιτικού συστήματος. Αναλύεται στη συνέχεια η διαφθορά ως ένας από τους εξωνομικούς παράγοντες που επηρεάζουν την απονομή δικαιοσύνης και τη λειτουργία του πολιτικού συστήματος, οι ποιοτικές διαστάσεις της στην Ελλάδα και οι συνθήκες που επιδρούν στην εξάπλωση και αναπαραγωγή του φαινομένου με ιδιαίτερη αναφορά στο θεσμικό πλαίσιο αντιμετώπισης της. Στο πλαίσιο αυτό τίγεται και το ζήτημα της ανοχής απέναντι στην προβληματική χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων. Η εισήγηση ολοκληρώνεται με τη συσχέτιση της διαφθοράς ως συνδυετικού κρίκου ανάμεσα στον κόσμο της κοινής παρανομίας, των θεσμών ποινικής καταστολής και του πολιτικού συστήματος.

Η παρακολούθηση του Διεπιστημονικού Σεμιναρίου είναι **δωρεάν**. Για να το παρακολουθήσετε, παρακαλούμε να κάνετε μια απλή εγγραφή μέσω του παρακάτω συνδέσμου.

<https://uoc-gr.zoom.us/meeting/register/tZ0lceytrzwuE939QPIQVFcpolOT8WEv5YIP>

Η σελίδα του Σεμιναρίου στο Facebook είναι: www.shorturl.at/dgCDW

Για το Πρόγραμμα του Σεμιναρίου δείτε εδώ:

<http://www.soc.uoc.gr/el/page/13108/diepistimoniko-seminario-tis-sxolis-koinwnikwn-epistimwn>

Η Επιτροπή του Διεπιστημονικού Σεμιναρίου της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών:

Αλέξανδρος Κεσσόπουλος (Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης)

Βαγγέλης Νικολαΐδης (Τμήμα Οικονομικών Επιστημών)

Κατερίνα Πετκανοπούλου (Τμήμα Ψυχολογίας)

Αθηνά Σκουλαρίκη (Τμήμα Κοινωνιολογίας)